

Nyelvtan

Nézd át a munkafüzet előzőleg feladott feladatait: MF.19-24.oldal

A tárgy

1. Keresd ki a mondatok tárgyát, állapítsd meg szófaját, és írd le az adott mondat tárgyának kérdését!

A. Ebből négyet is betehetsz a kosárba. (te)

B. Olyat akarok én is vásárolni.

C. Ki sütötte a krémest? (aki)

D. A nevezetességek vonzák a turistákat.

E. Matematikaórán megtanultunk osztani. (mi)

F. Nagyot ugrott a bokorba. (ö)

	tárgy:	szófaja:	kérdése a mondatban:
A.	<u>négyet</u>	<u>számnév</u>	<u>mennyit?</u>
B.	<u>olyat</u>	<u>mut.névmás</u>	<u>mit?</u>
C.	<u>krémest</u>	<u>főnév</u>	<u>mit?</u>
D.	<u>turistákat</u>	<u>főnév</u>	<u>kiket?</u>
E.	<u>osztani</u>	<u>fn.ige</u>	<u>mit?</u>
F.	<u>nagyot</u>	<u>melléknév</u>	<u>mekkorát?</u> <u>mit?</u>

2. a) Húzd alá az alábbi állandósult szókapcsolatokban a tárgyat, majd válogasd szét a tárgyas szó szerkezeteket a megadott szempontok szerint!

A. Egy dologból kettőt csinál. (ö)

B. Pénzt, paripát, fegyvert sohase bízz másra! (te)

C. Nem tesz lakatot a szájára. (ö)

D. Elvette a kutya a kenyerét.

E. Bocskort csinál a füledből. (én)

F. Köss bogot a nyelvedre! (te)

G. Bölcs ember a házát nem építi fővenyre.

H. Egy bolond százat csinál.

iránytárgyas szó szerkezetek:

pehelt, papírat, fegyvert sohase bízz
nem tesz lakatot
bocskort csinállok
köss bogot

eredménytárgyas szó szerkezetek:

kettőt csinál
elvette a kenyeret
nem építi a házat
százat csinál

b) Az a) feladat állandó szókapcsolatai közül válassz ki négyet, és a frazeológiai szótár segítségével magyarázd meg az értelmüket! Írd le azt is, hogy véleményed szerint milyen helyzetben használhatók!

3. Csoportosítsd a tárgyas szókapcsolatokat aszerint, hogy határozott vagy határozatlan tárgy szerepel-e bennük!

a citromfagyit szeretem, Ellát látta, nézek valamit, a feladatot oldom látsz valakit?, egy fazekat keres, ennyit tudok, a könyvet keresem, valamit hozott, ruhát mos, mindenkit megvizsgálak

határozatlan tárgy:

nézek valamit
a feladatot oldom látsz valakit?
egy fazekat keres
ennyit tudok

határozott tárgy:

a citromfagyit szeretem
Ellát látta
könyvet keresem

valamit hozott
ruhát mos
mindenkit megvizsgál

4. Alkoss szókapcsolatokat az alábbi szavak felhasználásával! Egy-egy főnév többször is szerepelhet!

söpröm, javít, vajaz, írnak, szeletel, díszít, építenek, eszünk, süt
tortát, kiflit, udvart, házat

Söpröm az udvart.
Tollbamondást javít a tanító néni.
Anyu kiflit vajaz.
A gyerekek írnak.
Apa tortát szeletel.
Mamám ablakot díszít.
A munkások új házat építenek.
Tortát eszünk.

5. Írd le helyesen az alábbi mondatokat!

Lehetőleg fogyasszunk minél több friss zöldségeket és gyümölcsöket.

Lehetőleg fogyasszunk minél több friss zöldséget és gyümölcsöt.

A parkokban reggelente sok embereket látunk kutyát sétáltatni.

A parkokban reggelente sok embert látunk kutyát sétáltatni.

Anyukámnak tulipántot ajándékoztam, azzal leptem meg ötlet születésnapja alkalmából.

Anyukámnak tulipántot ajándékoztam, azzal leptem meg őt...

Már egész kicsi kora óta nem szereti a banántot.

Már egész kicsi kora óta nem szereti a banánt.

6. a) Karikázd be a kakukktójást!

A. zoknit, masnit, dinamit, Janit

B. banánt, kiránt, kazánt, mamát

C. nohát, ruhát, haját, mohát

b) Indokold meg, miért éppen az általad kiválasztott szó a kakukktójás!

A. FŐNÉV

B. IGE

C. INDULATSZÓ

7. Mit jelentenek a köznyelvben az alábbi állandósult szókapcsolatok!

Felhúzza magát valamin.

Felidegesíti magát valamin.

Kihúzza a gyufát.

kikap, feldühít valakit.

Megjátssza magát.

Szimulál, nagyképszerűsködik, túloz.

Nem állok jól magamért.

Olyan rossz dolgot csinál, amit utólag megbán.

Unja a banánt.

Unja a dolgot.

A határozók

A helyhatározó

1. Aláhúzással jelöld a mondatok helyhatározóit, majd állapítsd meg a szófajukat!

Délnyugat felől erősen megnövekszik a felhőzet.

határozó: DÉLNYUGAT FELŐL

szófaja: NEVUTÓ

A mesebeli törpe szakála a földig ér.

határozó: FÖLDIG

szófaja: RAGOS NEVESZŐ

Nagyapám nagyon szívesen dolgozgat a kertben.

határozó: KERTBEN

szófaja: RAGOS NEVESZŐ

A sarkon túl balra az első ház a miénk.

határozó: SARKON TÚL

szófaja: RAGOS NEVESZŐ NEVUTÓVAL

határozó: BALRA

szófaja: RAGOS NEVESZŐ

A családi címer előterében két szemközt álló gerle látható.

határozó: ELŐTEREBEN

szófaja: RAGOS NEVESZŐ

Pali gyorsan elaludt.

határozó: GYORSAN

szófaja: MÓDHATÁROZÓ SZÓ

2. A következő mondatok helyhatározója hiányzik. Írd a vonalra a zárójelben lévő szavak közül a megfelelőt!

(területeken, partjáig, kultúrájából, nyugatról, Asszuántól, deltájában, völgyébe, területre, itt)

Az ókori Egyiptom Asszuántól a Földközi tenger partjáig

ért. A Nílus deltájában keletről és nyugatról is érkeztek

emberek. A jelentősebb sík területeken rohamosan fejlődésnek indult a mezőgaz-

daság. Itt és a folyó völgyébe a talaj különösen

alkalmas volt a művelésre. Az emberek egyre nagyobb területre vezették
el a Nílus vizét. Az ókori egyiptomiak csaknem háromezer éves kultúrájából
_____ rengeteg emlék maradt ránk.

3. Irodalmi művek címeiben keress helyhatározókat! Versenyezzetek, ki talál többet!

Pt.: Petőfi Sándor: Befordultam a konyhára.

Lewis Carroll: Alice Csodaországban, Alice Tükörországban
Berg Judit: Rumini Lúzma ragyarmaton,
Rumini Ferrit-szigeten

Az időhatározó

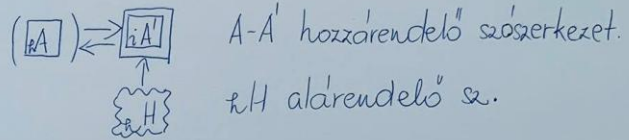
1. Alkoss egyszerű mondatokat a következő időhatározók felhasználásával!
születésétől fogva, tegnap, ősszel, három éven át, éjszaka, aznap, két év alatt

2. Húzd alá az időhatározókat a mondatokban, majd határozd meg kifejezőeszközüket!
Tízig nyugodtan felhívhatsz!

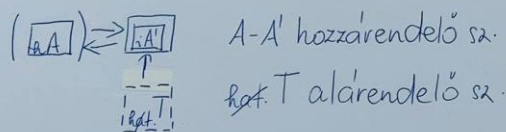
Nézd át a legutóbbi 2 feladatot a füzetben!

1. Balassagyarmaton, Szolnokon, Debrecenben, Lengyelországban, Afrikában, Magyarországon, Ukrajnában, Esztergomban, Győrben - Győrött, Pannonhalmán, Fülöp-szigeteken, Antarktiszon, Komáromban, Szegeden, Miskolcon

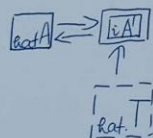
2. Otthon vagyok. (én)
 $\frac{\text{r.H.}}{\text{i.A'}}$ $\frac{\text{hat.A}}{\text{rejtett}}$

Leckét írok. (én)
 $\frac{\text{r.at. T}}{\text{i.A'}}$ $\frac{\text{hat.A}}{\text{rejtett}}$

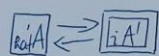

A tanító néni és a tanító bácsi küldik a leckét.
 $\frac{\text{r.at. A}}{\text{i.A'}}$ $\frac{\text{r.at. T}}{\text{r.at. T}}$

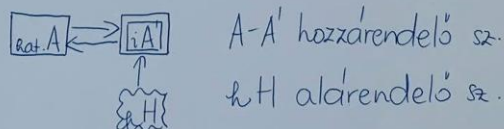
A-A' hozzárendelő szó szerkezet
 hat. T alárendelő szó szerkezet

A tanítás szünetel.
 $\frac{\text{r.at. A}}{\text{i.A'}}$

A-A' hozzárendelő szó szerkezet

Anyá elment üzletbe.
 $\frac{\text{r.at. A}}{\text{i.A'}}$ $\frac{\text{r.H.}}{\text{r.H.}}$

Új tananyag:

Az időféle határozók

Az időhatározó

Az időhatározó cselekvés, történés, létezés időbeli körülményeit határozza meg.

Kérdései: **mikor?**, **mióta?**, **meddig?**, **mennyi ideig?**, **mikorra?** + szó szerkezet alaptagja

Jelölése a mondatban: ~~~~~~

Rövidítése: iH

Ábrázoláskor:

Kifejezőeszközei:

1.ragtalán névszó: **vasárnap** jön

2.ragos névszó: **ebédre** jön

3.névutós névszó: **film közben** elaludt

4.ragos névszó névutóval: egy **életen át** várta

5.határozószó: **holnap** szüretelünk

Nézd meg a csatolt videót, amiben megtalálod az időhatározók elemzését!